

Förslag till rådets beslut om inrättandet av ett europeiskt rättsligt nätverk inom privaträtten

(2001/C 29 E/16)

KOM(2000) 592 slutlig — 2000/0240(CNS)

(Framlagt av kommissionen den 22 september 2000)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR FATTAT DETTA BESLUT

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61.c i detta,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande, och

av följande skäl:

(1) Unionen har målsättningen att bibehålla och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där den fria rörligheten garanteras.

(2) Ett inrättande steg för steg av detta område och en väl fungerande inre marknad kräver att det praktiska rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna förbättras, förenklas och påskyndas inom privaträtten.

(3) I rådets och kommissionens handlingsplan av den 3 december 1998 för att på bästa sätt genomföra bestämmelserna i Amsterdamfördraget om upprättande av ett område med frihet, säkerhet och rättvisa ⁽¹⁾ som lades fram för Europeiska rådet vid dess möte i Wien den 11–12 december 1998 bekräftas att förstärkningen av det civilrättsliga samarbetet är ytterst viktig för att ett europeiskt område med avseende på rättsliga frågor skall upplevas som påtagligt av allmänheten.

(4) I artikel 40.d i ovannämnda plan föreskrivs bland de åtgärder som skall vidtas inom två år en granskning av möjligheten att utsträcka principerna för det europeiska straffrättsliga nätverket till att omfatta civilrättsliga förfaranden.

(5) Dessutom rekommenderade Europeiska rådet i slutsatserna från sitt extra möte i Tammerfors den 15–16 oktober 1999 att ett lättillgängligt informationssystem som underhålls och uppdateras via ett nätverk av behöriga nationella myndigheter skall skapas.

(6) För att förbättra, förenkla och påskynda det praktiska rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna i privaträtts-

liga frågor är det nödvändigt att skapa en modell på EU-nivå för samarbete i nätverk, nämligen ett europeiskt rättsligt nätverk inom privaträtten.

(7) Denna fråga omfattas av de åtgärder som åsyftas i artikel 65 i fördraget som skall vidtas i enlighet med artikel 67.

(8) För att syftena med det europeiska rättsliga nätverket inom privaträtten skall nås är det nödvändigt att bestämmelser om skapandet fastställs genom ett bindande rättsligt gemenskapsinstrument.

(9) I enlighet med subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen enligt artikel 5 i fördraget kan syftet i detta beslut, nämligen en förbättring av det rättsliga samarbetet mellan medlemsstaterna samt en verklig tillgång till rättvisa för personer som hamnar i gränsöverskridande tvister, inte uppnås i tillräcklig utsträckning av medlemsstaterna utan endast på gemenskapsnivå; förslaget till beslut är begränsat till det som är absolut nödvändigt med tanke på ändamålet och går inte utöver vad som behövs för detta ändamål.

(10) Det europeiska rättsliga nätverk som skapas genom detta beslut syftar till att underlätta rättsligt samarbete inom privaträtten mellan medlemsstaterna, både inom områden som täcks av befintliga instrument och inom områden där inga instrument är tillämpliga.

(11) Inom vissa specifika områden fastställs redan samarbetsmekanismer genom gemenskapslagstiftning och internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten. Det europeiska rättsliga nätverket inom privaträtten har inte som mål att ersätta dessa mekanismer och skall fungera med full respekt för dessa. Bestämmelserna i detta beslut skall alltså tillämpas utan att gemenskapslagstiftning eller internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten åsidosätts.

(12) Det europeiska rättsliga nätverket inom privaträtten bör inrättas stegvis och på grundval av ett närmare samarbete mellan kommissionen och medlemsstaterna; nätverket bör också dra fördel av de möjligheter som erbjuds av modern kommunikations- och informationsteknik.

⁽¹⁾ EGT C 19, 23.1.1999, s. 1.

- (13) För att målen skall uppnås skall nätverket bygga på kontaktpunkter som utses av medlemsstaterna liksom på deltagande från myndigheter i medlemsstaterna med särskilt ansvar inom privaträttsligt samarbete; kontakter mellan dessa myndigheter och regelbundna möten är oundgängliga för att nätverket skall kunna fungera.
- (14) Det är ytterst viktigt att arbetet för att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa är till påtaglig nytta för personer som hamnar i gränsöverskridande tvister. Därför är det nödvändigt att det europeiska rättsliga nätverket inom privaträtten också verkar för att främja tillgång till rättvisa. I detta syfte, och med hjälp av de upplysningar som översänds och uppdateras av kontaktpunkterna, skall nätverket stegvis inrätta och uppdatera ett lättillgängligt informationssystem för allmänheten.
- (15) Detta beslut utgör inget hinder mot att det inom nätverket eller gentemot allmänheten finns annan relevant information än den nämnda; följaktligen skall den uppräknade som finns i avdelning III inte anses som uttömmande.
- (16) För att nätverket skall vara ett effektivt instrument som omfattar bästa praxis inom det rättsliga samarbetet och interna arbetsmetoder och motsvarar allmänhetens förväntningar skall systemet utvärderas regelbundet för att nödvändiga ändringar skall kunna föreslås om så är nödvändigt.
- (17) I enlighet med artikel 1 i protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning, bifogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar dessa stater inte i rådets beslut om de åtgärder som fastställs i detta beslut.
- (18) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokollet om Danmarks ställning, bifogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, deltar Danmark inte i rådets beslut som följaktligen inte är bindande för landet och heller inte tillämpligt på landet.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

PRINCIPER FÖR DET EUROPEISKA RÄTTLIGA NÄTVERKET INOM PRIVATRÄTTEN

Artikel 1

Skapande

Ett rättsligt nätverk inom privaträtten (nedan kallat "nätverket") skall skapas mellan medlemsstaterna.

Artikel 2

Sammansättning

1. Nätverket skall vara sammansatt på följande sätt:
 - a) Centrala kontaktpunkter som fastställs av medlemsstaterna och, i förekommande fall, ytterligare kontaktpunkter som fastställs i enlighet med punkt 2 i denna artikel.
 - b) Centrala myndigheter, rättsliga och andra behöriga myndigheter i medlemsstaterna med särskilt ansvar inom privaträttsligt samarbete, enligt gemenskapslagstiftning, internationella instrument som medlemsstaterna är parter i eller interna rättsliga bestämmelser.
 - c) Sambandspersoner som åsyftas i gemensam åtgärd 96/277/RIF⁽¹⁾, med ansvar inom privaträtten.
 - d) I förekommande fall, alla andra rättsliga eller administrativa myndigheter vars deltagande i nätverket anses lämpligt av medlemsstaten då deras deltagande kan bidra till att nätverkets syften uppfylls.
2. Varje medlemsstat skall utse en central kontaktpunkt. Beror på olika rättsliga system, intern fördelning av behörighet, uppdrag som åläggs dem eller för att direkt knyta rättsliga organ som ofta arbetar med gränsöverskridande tvister till kontaktpunktens arbete kan medlemsstaterna fastställa ytterligare kontaktpunkter.

Om en medlemsstat utser ytterligare kontaktpunkter skall den svara för lämpliga former för samarbete dem emellan.

3. Medlemsstaterna skall ange de myndigheter som avses i punkt 1 b och 1 c i denna artikel.
4. Medlemsstaterna skall utse de myndigheter som avses i punkt 1 d i denna artikel.
5. Medlemsstaterna skall till kommissionen översända fullständiga namn- och adressuppgifter till de myndigheter som nämns i punkt 1 i denna artikel, med angivande av deras medel för kommunikation samt av deras språkkompetens i enlighet med artikel 18. Denna information skall uppdateras fortlöpande i enlighet med artikel 16.

Artikel 3

Nätverkets uppgift och verksamhet

1. Nätverket skall ha som uppgift att:
 - a) Underlätta det rättsliga samarbetet inom privaträtten mellan medlemsstaterna.

⁽¹⁾ EGT L 105, 27.4.1996, s. 1.

b) Stegvis utforma, inrätta och uppdatera ett lättillgängligt informationssystem för allmänheten.

2. Utan att det påverkar annan gemenskapslagstiftning eller internationella instrument för rättsligt samarbete inom privaträtten skall nätverket framförallt verka mot följande mål:

— Undanröja praktiska hinder för gränsöverskridande förfaranden och praktiskt rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna, särskilt när tillämplig gemenskapslagstiftning eller tillämpligt internationellt instrument saknas.

— Praktiskt genomföra gemenskapslagstiftning eller gällande konventioner mellan två eller flera medlemsstater.

— Underlätta förfrågningar om rättsligt samarbete från en medlemsstat till en annan.

— Införa och sköta ett informationssystem för allmänheten om samarbetet inom privaträtten inom Europeiska unionen, om tillämpliga gemenskapsrättsliga och internationella instrument samt om medlemsstaternas interna rätt, särskilt vad gäller tillgång till rättssystemet.

3. Nätverkets verksamhet skall inte påverka gemenskapsinitiativ eller medlemsstaters initiativ som syftar till att främja alternativa konfliktlösningsmetoder.

Artikel 4

Nätverkets arbetssätt

Nätverket skall fullgöra sin uppgift enligt följande:

a) Lämpliga kontakter mellan de myndigheter i medlemsstaterna som nämns i artikel 2.1 skall underlättas för att utföra de uppdrag som nämns i artikel 3.

b) Regelbundna möten mellan kontaktpunkterna och medlemmarna i nätverket skall anordnas i enlighet med vad som anges i avdelning II.

c) Nätverket skall sammanställa och fortlöpande uppdatera viss information om samarbetet inom privaträtten och om medlemsstaternas rättssystem i enlighet med avdelning III.

Artikel 5

Kontaktpunkter

1. Kontaktpunkterna skall stå till förfogande för de myndigheter som avses i artikel 2.1 b–d för de uppgifter som avses i artikel 3.

Kontaktpunkterna skall också i samma syfte stå till förfogande för de lokala rättsliga myndigheterna i medlemsstaten, enligt vad varje medlemsstat beslutar.

2. Kontaktpunkterna skall särskilt ha till uppgift att:

a) Tillhandahålla all information som är nödvändig för ett gott rättsligt samarbete mellan medlemsstaterna, i enlighet med artikel 3, för övriga kontaktpunkter och för de myndigheter som nämns i artikel 2.1 b–d liksom för de lokala rättsliga myndigheterna i medlemsstaten så att de på ett effektivt sätt kan framställa förfrågningar om rättsligt samarbete och finna de lämpligaste direktkontakterna.

b) Söka lösningar på eventuella svårigheter i samband med en förfrågan om rättsligt samarbete, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 i denna artikel och artikel 6.

c) Underlätta samordningen av förfrågningar om rättsligt samarbete i den berörda medlemsstaten, bland annat då flera förfrågningar från de rättsliga myndigheterna i denna medlemsstat skall utföras i en annan medlemsstat.

d) Bidra till att sammanställa och uppdatera den information som nämns i avdelning III, särskilt informationssystemet för allmänheten, enligt vad som anges för detta.

3. Då en kontaktpunkt får en förfrågan om information som den inte kan handlägga på ett lämpligt sätt, skall kontaktpunkten vända sig till den kontaktpunkt eller den nätverksmedlem som är bäst lämpad att göra det. Kontaktpunkten skall stå till förfogande med hjälp vid senare kontakter.

4. Då en kontaktpunkt får en förfrågan om information som rör områden där det genom gemenskapslagstiftning eller internationella instrument redan anges vilka myndigheter som har ansvar för att underlätta rättsligt samarbete, skall kontaktpunkten ta reda på vilka dessa myndigheter är och informera den ansökande parten om detta, så att denne kan lämna sin förfrågan till rätt mekanism.

Artikel 6

Behöriga myndigheter som fastställs i gemenskapslagstiftning eller internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten

1. Om behöriga myndigheter som fastställs i gemenskapslagstiftning eller internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten ingår i nätverket skall detta inte påverka deras behörighet enligt den rättsakt eller det instrument som de utses genom.

Kontakter inom nätverket skall ske utan att det påverkar regelbundna eller tillfälliga kontakter mellan dessa behöriga myndigheter.

2. I medlemsstaterna skall de behöriga myndigheter som fastställs i gemenskapslagstiftning eller internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten och nätverket ha regelbundna åsiktsutbyten och kontakter för att spridningen av deras respektive erfarenheter skall bli så stor som möjligt.

3. Kontaktpunkterna inom nätverket skall stå till förfogande för de behöriga myndigheter som fastställs i gemenskapslagstiftning eller internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten för att ge dem all nödvändig hjälp.

Artikel 7

Språkkunskaper vid kontaktpunkterna

För att underlätta nätverkets praktiska arbete skall medlemsstaterna se till att dess kontaktpunkter har tillräckliga språkkunskaper i ett av unionens officiella språk förutom det egna eftersom de behöver kunna kommunicera direkt med kontaktpunkter i andra medlemsstater.

Artikel 8

Kommunikation

1. Kontaktpunkterna skall använda de tekniska hjälpmedel som är lämpliga för att så effektivt och snabbt som möjligt kunna behandla de frågor som kommer in.

2. Kommissionen skall, i samråd med kontaktpunkterna, inrätta ett elektroniskt system för säkrat informationsutbyte och för begränsad tillgång.

AVDELNING II

GENOMFÖRANDE AV NÄTVERKET OCH ARBETSSÄTT

Artikel 9

Möten mellan kontaktpunkter

1. Kontaktpunkterna inom nätverket skall mötas regelbundet och minst tre gånger per år i enlighet med artikel 12.

2. Vid mötena representeras varje medlemsstat av en eller flera kontaktpunkter, som kan åtföljas av andra nätverksmedlemmar, dock högst fyra representanter per medlemsstat.

3. Det första mötet mellan kontaktpunkterna skall hållas inom tre månader efter det att detta beslut börjar tillämpas utan att det påverkar förberedande möten som hålls innan tillämpningen inleds.

Artikel 10

Syfte med kontaktpunkternas möten

1. Syftet med de regelbundna mötena mellan kontaktpunkterna är att:

a) Ge kontaktpunkterna tillfälle att lära känna varandra och utbyta erfarenheter, särskilt vad gäller hur nätverket fungerar.

b) Erbjudas ett forum för de praktiska och rättsliga problem medlemsstaterna möter inom det rättsliga samarbetet, särskilt vad gäller genomförandet av åtgärder som Europeiska gemenskapen har antagit.

c) Samla bästa praxis inom privaträtten och se till att information om detta sprids inom nätverket.

d) Utbyta uppgifter och åsikter om struktur, organisation, innehåll och tillgång till den information som avses i avdelning III.

e) Fastställa metod och riktlinjer för ett successivt utarbetande av de faktablad som avses i artikel 15, särskilt vilka ämnen som skall behandlas och vilka resultat som skall uppnås för vart och ett av dem.

f) Fastställa specifika initiativ utöver dem som anges i avdelning III med syften som liknar dessas.

2. Medlemsstaterna skall se till att erfarenheterna från specifika samarbetsmekanismer enligt gällande gemenskapslagstiftning eller internationella instrument tillhandahålls inför kontaktpunkternas möten.

Artikel 11

Möten mellan medlemmar i nätverket

1. Möten skall hållas inom nätverket så att alla medlemmar skall kunna lära känna varandra och utbyta erfarenheter, få ett forum för praktiska och rättsliga problem och behandla särskilda frågor.

2. Det första mötet mellan medlemmarna i nätverket skall hållas under det första året efter det att detta beslut har börjat tillämpas.

3. Påföljande möten skall utlysas efter behov, i enlighet med artikel 12.

4. Varje medlemsstat skall vid varje möte representeras av högst tolv myndigheter.

Artikel 12

Möten inom nätverket

1. Kommissionen skall ha ansvar för att, i nära samarbete med medlemsstaterna och unionens ordförandeskap, kalla till och organisera de möten som anges i artiklarna 9 och 11. Kommissionen skall vara ordförande för mötet och stå för sekretariatet i samband därmed.
2. Inför varje möte skall kommissionen upprätta en dagordning efter samråd med unionens ordförandeskap och medlemsstaterna, genom de respektive kontaktpunkterna.
3. Dagordningen skall översändas till kontaktpunkterna före mötet så att dessa kan begära ändringar eller kompletteringar.
4. Efter varje möte skall kommissionen upprätta ett protokoll som översänds till kontaktpunkterna för kommentarer. Protokollet skall antas formellt vid nästa möte mellan kontaktpunkterna. Utan att det påverkar att det ännu inte godkända protokollet översänds i förväg, översänds det därefter från kontaktpunkterna till övriga medlemmar i nätverket inom medlemsstaten.

AVDELNING III

TILLGÄNGLIG INFORMATION INOM NÄTVERKET OCH INFORMATIONSSYSTEM FÖR ALLMÄNHETEN

Artikel 13

Innehåll i den information som sprids inom nätverket

1. Medlemmarna i nätverket skall alltid ha tillgång till den information som nämns i artikel 2.5.

Dessa upplysningar skall finnas tillgängliga bland annat i det elektroniska systemet för informationsutbyte som nämns i artikel 8.2.

2. Kontaktpunkterna skall eftersträva att kontaktpunkter i andra medlemsstater ges tillgång, genom bland annat det elektroniska systemet för informationsutbyte, till all annan information som är nödvändig för att de skall kunna utföra sina uppgifter på ett lämpligt sätt.

Artikel 14

Informationssystem som är tillgängligt för allmänheten

1. Genom nätverket skall ett informationssystem för allmänheten införas inom de områden som berörs och vars förvaltningsansvar åligger kommissionen.
2. Införandet av systemet och särskilt de faktablad som skall finnas i det, skall göras successivt och genom ett nära sam-

arbete mellan kommissionen och medlemsstaterna i enlighet med artikel 17 andra stycket.

3. Kommissionen skall svara för att allmänheten har tillgång till följande information, framförallt genom kommissionens webbplats där nätverket skall ha en egen plats:

- a) Gällande gemenskapslagstiftning eller handlingar som är under utarbetande om det rättsliga samarbetet inom privaträtten.
- b) Nationella åtgärder för internt genomförande av de instrument som avses i punkt a i denna artikel.
- c) Gällande internationella instrument om rättsligt samarbete inom privaträtten som medlemsstaterna är parter i liksom förklaringar och reservationer inom ramen för dessa instrument.
- d) Viktigaste rättspraxis inom gemenskapen och medlemsstaterna.
- e) Tydlig och kortfattad information om rätts- och domstolsystemen i medlemsstaterna, via de faktablad som avses i artikel 15.

4. För den tillgång till information som nämns i punkt a–e ovan skall det via nätverkets webbplats anges länkar till webbplatser där ursprungsinformationen finns.

5. Via webbplatsen skall allmänheten kunna få tillgång till befintlig informationsinitiativ eller initiativ som är under utarbetande inom anslutande områden samt om webbplatser som innehåller information om medlemsstaternas rättssystem.

Artikel 15

Faktablad

1. Kontaktpunkterna i varje medlemsstat skall successivt utarbeta faktablad för sina respektive medlemsstater.
2. Dessa blad skall upprättas i prioritetsordning om frågor som rör tillgången till rättvisa i medlemsstaterna och skall bland annat omfatta information om hänskjutande till domstolar och rättshjälp, utan att det påverkar det arbete som redan utförs inom andra gemenskapsinitiativ och som nätverket skall ägna den största uppmärksamhet.
3. Steg för steg skall blad tillhandahållas om åtminstone följande ämnen:
 - a) Medlemsstaternas rätts- och domstolsystem.
 - b) Hur hänskjutande sker till domstolar, särskilt för mål som gäller mindre värden.

- c) Villkor för och sätt att få rättshjälp samt beskrivningar av uppgifterna hos icke-statliga organisationer inom området, med beaktande av det arbete som redan utförts inom Dialog med medborgarna.
- d) Bestämmelser om verkställighet av domar från en annan medlemsstats domstol.
- e) Möjligheter till överklagande.
- f) Regler för verkställande av domar från andra medlemsstater.
- g) Möjligheter till säkerhetsåtgärder, bland annat kvarstad på persons tillgångar i väntan på verkställighet av dom.
- h) Möjlighet till tvistlösning genom alternativa lösningar och uppgifter om nationella informations- och hjälpcentrum inom det europeiska nätverket för tvistlösning utanför domstol i konsumentfrågor.
- i) Organisation och arbetssätt inom juridiska yrken.
4. Kommissionen skall lämna relevant information om gemenskapens lagstiftning och förfaranden.
5. De faktablad som utarbetas enligt ovanstående punkter skall översändas till
- a) kommissionen, som skall se till att de förs in på nätverkets webbplats som riktar sig till allmänheten samt att de överlämnas till övriga officiella språk i unionen, och
- b) kontaktpunkterna, som skall se till att bladen får största möjliga spridning i medlemsstaterna.
6. Faktabladen skall uppdateras regelbundet i enlighet med bestämmelserna i artikel 16.

Artikel 16

Utarbetande och uppdatering av tillgänglig information

- All information som sprids inom nätverket och till allmänheten enligt artiklarna 13–15 skall uppdateras fortlöpande.
- I detta syfte skall kontaktpunkterna tillhandahålla de upplysningar som är nödvändiga för att systemet skall byggas upp och fungera väl, kontrollera att de upplysningar som redan

finns i systemet är korrekta samt utan dröjsmål meddela relevanta uppdateringar till kommissionen, när en upplysning skall ändras.

AVDELNING IV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 17

Översyn

Senast fem år efter det att detta beslut har trätt i kraft, och därefter vart femte år, skall kommissionen lägga fram en rapport om tillämpningen av detta beslut för Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén; rapporten skall utarbetas utifrån de upplysningar som tidigare meddelats från kontaktpunkterna. Rapporten skall i förekommande fall åtföljas av förslag till ändring av detta beslut.

Rapporten skall utöver övriga relevanta frågor innehålla uppgifter om allmänhetens direkta tillgång till nätverkets kontaktpunkter, den juridiska yrkeskårens tillgång och koppling till arbetet samt synergi med det europeiska nätverket för tvistlösning utanför domstol i konsumentfrågor.

Artikel 18

Underlag för nätverket och informationssystemet

1. Minst sex månader innan detta beslut skall börja tillämpas skall medlemsstaterna överlämna de upplysningar som åsyftas i artikel 2.5 till kommissionen.

2. Innan detta beslut skall börja tillämpas, och i samråd med kontaktpunkterna, skall kommissionen förbereda en webbplats för att installera informationssystemet för allmänheten.

Artikel 19

Ikraftträdande och tillämpning

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Det skall tillämpas från och med nio månader efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning*.

Detta beslut riktar sig till medlemsstaterna.